

LENGYEL TAPASZTALATOK A BÉKEFENNTARTÓ TEVÉKENYSÉGEK LOGISZTIKAI TÁMOGATÁSÁBAN

S. Burzynski¹

A tanulmány az ENSZ békefenntartó tevékenységeinek logisztikai támogatásában szerzett lengyel tapasztalatokkal foglalkozik.

Az Egyesült Nemzetek Szervezetének égisze alatt végrehajtott békefenntartó tevékenységek logisztikai támogatása különleges jellegzetességekkel bír *az alábbiak miatt*:

- a részt vevő és együttműködő többnemzetiségű kontingenseknek különböző és sokféle a szervezete, a szabályzatai, a hagyományai, a kiképzése, a felszerelése és így tovább;

- az ENSZ és a konfliktusban érintett felek közötti politikai szerződések és egyezmények következményeként korlátozottak a lehetőségek a szervezetek optimalizálására ugyanúgy, mint a logisztikai támogatás legjobb módszereinek és eszközeinek alkalmazására;

- a békefenntartó erők különleges helyzete nem teszi lehetővé a hadműveleti művészet szempontjából optimális erők és eszközök alkalmazását;

- az ENSZ multinacionális természetéből és funkcióiból adódóan igen magas fokú az adminisztráció bürokratizmusa.

Ilyen körülmények közepette a tevékenység feladatai, valamint a logisztikai támogatás nem oldhatók meg mindig maximális hatékonysággal.

1 S. Burzynski alezredes, a Lengyel Békefenntartó Központ parancsnokhelyettese
(Fordította: Magyar László nyá.alezredes)

Az ENSZ békefenntartó feladataiban való lengyel részt vállalás.

A történet 1953-ban kezdődött. Azóta több mint 22000 lengyel katonára vett részt több mint 20 különböző ENSZ műveletben, beleértve nyolc katonai kontingenst. Ez azt jelenti, hogy 1945 óta a világ minden részéből érkező résztvevők majd 5 %-a lengyel. A részletes statisztikai adatokat az 1. sz. táblázat mutatja.

1.sz.táblázat

A Lengyel Fegyveres Erők az ENSZ és az ENSZ-től független békefenntartó tevékenységekben 1953-tól 1994-ig

TEVÉKENYSÉG	RÉSZTVEVŐK LÉTSZÁMA			
	Tiszt és tiszthelyettes	Közkatona	Polgári	Összesen
ENSZ FELADATOK	8193	12082	786	21061
ENSZ-től FÜGGETLEN FELADATOK	2262	75	1002	3339
Összesen:	10455	12157	1788	24400

A világ összes résztvevőinek közel 5 %-a.

Lengyel katonai kontingensek 1973-ban kezdtek csatlakozni a békefenntartó tevékenységekhez. Ezek közül öt volt logisztikai kontingens. **A kontingensek:** UNEF II. Egyiptomban 1973-1979, UNDOF Szíriában 1974-1993., UNTAG Namíbiában 1992/1993-ban, UNTAC Kambodzsában 1992/1993-ban és UNIFIL 1994 óta. Két alkalommal egészségügyi részlegek működtek - katonai kórházak 1992 óta az UNIFIL-nél és a "Desert Storm" hadművelet idején 1990/1991-ben. A kontingensek közül kettő gépkocsizó lövészzászlóalj van, az UNPROFOR állományában 1992 óta és az UNDOF állományában 1993. óta (1.sz. melléklet).

A békefenntartó műveletekben való lengyel részt vállalást mindig úgy kezeltük, mint Lengyelország hozzájárulását a világbéke és a közös biztonsági rendszer megépítéséhez.

A hidegháború időszakában a lengyel katonai kontingensek a legnagyobb létszámúak voltak a Varsói Szerződés tagállamaiból. A részvétel esélyt adott Lengyelországnak arra, hogy a nemzetközi közvélemény szemében előnyös képet alakítson magáról, és megmutassa és bebizonyítsa a világnak a lengyel katonák alkalmasságát, valamint igen komoly szándékát és elkötelezettségét a béke állandósításához a világon.

Lengyel katonák jelenleg *négy kontingensben* teljesítenek szolgálatot az ENSZ *három békefenntartó és béketeremtő feladatában*:

- gépkocsizó lövészsászlóalj (POLBATT), 1000 fő, UNPROFOR, volt Jugoszlávia;
- gépkocsizó lövészsászlóalj (POLBATT), 350 fő UNDOF, Golan-fennsík;
- logisztikai zászlóalj (POLLOG), 500 fő és egészségügyi század (POLMEDCOV) 70 fő (férfi és nő), UNIFIL, Dél-Libanon.

A lengyel kormány arra az elhatározásra készül, hogy további gépesített lövészsázadot és egészségügyi csapatot küld 180 fővel az UNPROFOR állományába. Lengyelország azt is eldöntötte, hogy a *Partnerség a Békéért Kezdeményezés* keretein belül kikülönít és fenntart egy ezer főből álló - gépesített lövészsászlóalj, műszaki, egészségügyi és szállítóalegység összetételben - készenléti erőt, amely 1996-tól áll készen a feladatra.

A lengyel logisztikai zászlóalj felkészítése ENSZ feladatra Libanonban

A lengyel zászlóalj kitelepülése az UNIFIL állományába jó példája annak, hogy miként lehet két különböző nemzetiségű logisztikai alegység váltását megoldani úgy, hogy a logisztikai feladatok és főbb berendezések átadása-átvétele közben nem szakad meg az ellátás, a szállítás vagy bármely más logisztikai és műszaki tevékenység. Az UNIFIL feladat (az ENSZ csapatok ideiglenes állomásozása Libanonban) nem más, mint ötszáz fős logisztikai zászlóaljjal támogatott ötezer katona tevékenysége.

A kormány döntése a svéd zászlóalj feladatának átvételére az UNIFIL-ban 1993. decemberében született.

A logisztikai támogatás minden időbeni százszázalékos fenntartása mellett **a svéd és a lengyel zászlóaljak váltását** gondosan kellett megszervezni és végrehajtani.

A zászlóalj felkészítése a következő fokozatokban történt (2.sz. melléklet):

1.) 1994. januárjában megtörtént a helyszín és az alapvető működési feladatok felderítése.

2.) A felderítés eredményein alapulva kidolgoztuk a személyi követelményeket és meghatároztuk *a felszereléssel kapcsolatos általános igényeket*. Kiválasztottuk a zászlóalj parancsnokság vezetőbeosztású személyeit. Ugyancsak előkészítetük a felkészülésre és az anyagokra vonatkozó költségvetést.

3.) Februárban végrehajtottuk a második felderítést. Ennek során a zászlóalj parancsnoka és öt kulcsbeosztású tiszt a zászlóaljból, beleértve a logisztikai főnököt és a századparancsnokokat, megismerték a zászlóalj elhelyezési körletét, az életkörülményeket, valamint a tevékenységgel kapcsolatos feladatok teljesítését és a logisztikai támogatás fő problémáit. Megtárgyalták és egyezsége jutottak a feladatok átadását, valamint az ENSZ tulajdonában lévő felszerelések átvételi rendjét illetően. Részletezték a felszerelésekkel kapcsolatos követelményeket, valamint hasznos tapasztalatokat gyűjtöttek a felkészítő kiképzéshez.

4.) Ezt követően kialakítottunk egy negyven tisztból álló előkészítő csoportot, amelyet a felderítés alatt megszerzett anyagok felhasználásával kiképeztünk. Az előkészítő csoport a zászlóalj és a századok vezető állományait képezte. *A felkészítés a következőkre terjedt ki:*

- szabvány működési eljárások (szabályzat) és logisztikai szabályzatok;
- a működési és logisztikai feladatok leírása;
- a feladatok átvételének rendszabályai;
- felkészítés a felszerelések átvételére;

- egészségügyi alapkiképzés és - tájékoztatás a konfliktus történelmi és politikai háttéréről, valamint a feladat körzetének politikai helyzetéről és veszélyeiről.

Megkezdődött a felszerelések beszerzése és kiadása a katonai rak-tárakból.

5.) Az előkészítő csoport személyi felszerelésével és fegyverével március 2-án légi úton érkezett a feladat helyszínére. A csoport tagjait *bevonták a svéd zászlóalj normál napi életmenetébe* a feladatok átvételéhez szükséges felkészültség megszerzése érdekében. Az ENSZ **Békefenntartó Feladatok Katonai Kiképző Központja** megkezdte a zászlóalj állományának toborzását, kiválasztását és felkészítését.

6.) Március 11-én elszállították hat konténerben a zászlóalj felszerelésének nagyobb részét, beleértve a lőszert, valamint műszaki és elhelyezési anyagokat.

7.) Az első váltás (mintegy 220 fő) repülőgépe március 22-én érkezett be. A kontingens átvette a feladatokat és a felszereléseket. Ugyan-ezen a napon elindult *a svédek* első repülőgépe.

8.) Az ellátási felelősség hivatalos átvétele április 7-én történt meg. Erre az időre befejeződött az ENSZ tulajdonában lévő felszerelések átvétele és néhány *svéd tulajdonú* felszerelés megvásárlása.

9.) A második váltás (230 fő) repülőgépe április 11-én érkezett.

10.) Április 28-án befejeződött *a svéd logisztikai kontingens* kivonása.

11.) A zászlóalj hátramaradt felszereléseit egyetlen konténerben leszállították - főleg közszükségleti, éttermi és általános szolgáltatási áru-féleségeket. Néhány cikkfélésegek beszerzése a helyi üzletekben történt.

A váltások és az átadás-átvétel a logisztikai támogatás bármely zavar nélkül történt meg. Úgy vélem, hogy ez a feladat sokkal bonyolultabb volt a gépkocsizó lövész zászlóaljak váltásához viszonyítva. Logisztikai aleggységek váltása esetén bármely zavar a gépezetben felboríthatja a teljes feladat életét és működését.

A zavartalan váltás a svéd és lengyelek kitűnő együttműködésének, a jó tervezésnek és a rotáció pontos végrehajtásának következménye volt. A jó felderítés, valamint a majdnem minden helyzetre vonatkozó eljárások leírását tartalmazó óriási iratmennyiség, a szabvány működési eljárások és logisztikai szabályzatok, az okmányminták és fényképek jó hátteret képeztek és igen hasznosnak bizonyultak a feladatra orientált kiképzés előkészítésekor. A jóváhagyott váltási programok lehetővé tették az emberek oktatását és képzését a helyszínen, beleértve a járművek működtetését és kiszolgálását.

Minden szakasz vagy raj felét az első váltással szállítottuk és ennek megfelelően minden svéd alegység fele maradt vissza. Az emberek együtt végezték a munkájukat, így az újonnan érkezettek tökéletes útmutatást kaptak a valóságos viszonyokról.

A logisztikai támogatás néhány problémája a békefenntartó műveletek különböző helyszínein

A kambodzsai feladat logisztikai szempontból igen kemény volt. Ennek okai nem csak a zord éghajlati és terep viszonyokban, az infrastruktúra majdnem teljes hiányában keresendők.

Az általános nehézségek az alábbiak voltak:

- a honi területtől való jelentős távolság, ami igen nehezítette a közvetlen szükséghelyzeti ellátást;

- a tervezési és a végrehajtási szakasz idején is a politikai és a katonai helyzet állandó változása.

Ez befolyásolta a tábori hadműveleti osztály felderítő és tervező műszaki csoportja által végzett felderítés minőségét, eltekintve attól, hogy a csoport számos javaslata visszautasításra talált az ENSZ New York-i székhelyén. A hiányos felderítésre utaló példa, hogy valószínűleg szükségessé válik a kontingens fegyverzettel való megerősítése a sorozatos támadások és a fegyveres csoportokkal történt helyi összetűzések nyomán.

- a tábori hadműveleti osztálytól kapott teljesen világos útmutatás ellenére nem minden kontingensnek alkalmas a felszerelése a kijelölt feladatokhoz; így kezdettől fogva az UNTAC logisztikai szervezetének azzal a problémával kellett küzdenie, hogy néhány kontingensnek *kiegészítse a felszerelését*, ezáltal alkalmassá tegye őket feladatuk ellátására;

- a logisztikai csapatoknak a tábori hadműveleti osztály által meghatározott szervezeti felépítése és ereje nem teljesen felelt meg a kijelölt feladatnak; a helyi szállítók és műhelyek felhasználásának feltételezése az élelmiszer, az üzem- és kenőanyagok, az ivóvíz beszerzésére, valamint a gépjárművek javítására nem teljesen váltak be; ezek a körülmények óriási terheket raktak a logisztikára. A nyomasztó terhek következményeként fontos elemek kimaradtak a logisztikai matrixból, mint például a lőszer raktározása, a postai szolgáltatások, a repülőgépek üzemanyag utántöltése vagy bizonyos járművek karbantartása;

- a működő csapatok (tizenkét gépkocsizó lövészászlóalj és a közel ötszáz megfigyelő) a logisztikai támogató alegységek előtt érkeztek be; ez, az igen szűkös infrastruktúra tükrében komoly problémákat okozott az élelmezés és az elszállásolás tekintetében;

- probléma keletkezett a katonai és a polgári logisztikai ágazatok együttműködésében, a kettős feladatok és a felelősség megosztása világos meghatározásának a hiánya okozta a kárt; a helyi vállalkozókkal való elszámolás rendszere nem volt sikeres és lehetőséget teremtett a korrupciós megoldásokra;

- a tevékenység utolsó szakasza (a katonai kontingens kivonása) igen kapkodva lett végrehajtva; például egyik kontingens sem kapott semmilyen világos elgondolást a károk jóváírásának megerősítéséről. A felmérési bizottság több héttel a kontingensek elindulása után is működött. A kivonást túl kevés logisztikai és egészségügyi biztosítással hajtották végre;

- az anyagokra és pótalkatrészekre vonatkozó igénylések hosszú úton érkeztek Kambodzsából New Yorkon keresztül a kormányokhoz. A feladat 1992. júliusában kezdődött és az első igénylések 1993. februárban futottak be. Az ilyen hosszú várakozási idő a kontingenseket túlzottan óvatossá és a további igényléseiket szertelenné tette. Ettől kezdve tizenegy repülőgép és egy hajórakomány szállítmány történt, nem szá-

mítva a korábban említett megerősítéseket; a pótalkatrészek nagy tömege felhasználatlanul érkezett vissza. Úgy látjuk, hogy az azonnali működési szükségletek rugalmasabb kielégítéséhez több pénzforrást kell adni a katonai logisztikának.

Számunkra az a tanulság, hogy **alapos logisztikai felderítés nélkül** soha egyetlen kontingenst sem küldünk ilyen távolságra lévő, ennyire eltérő éghajlati viszonyok közötti területre.

A volt Jugoszláviában folyó ENSZ békefenntartó tevékenység az első, amelyben **lengyel harcászóalaj** vesz részt. A politikai helyzet, amelyben a feladat megvalósul igen összetett. Több alkalommal vették tűz alá a lengyel állomáshelyeket kézifegyverekkel és aknavetőkkel. Erdőség és a hegyes terep nehezíti a megfigyelést, valamint a távoli állomáshelyek és a parancsnokság közötti összeköttetést. A háborús pusztulás, a helyi kereskedelem megromlott helyzete, az energiatápláltság hiánya, az ivóvízzel kapcsolatos gondok - mindezek a fő okai a logisztika problémáinak.

Ez esetben a logisztikai felderítés hiányossága eredményezte a felszerelés pótlásának szükségességét, például üzemanyag- és vízszállító járművek tekintetében. A logisztikai problémák tipikus példája a szennyvíz és a közegészségügyi hulladék elszállításának megoldása volt.

A zászóalaj a harcsterület határán tevékenykedik. Az UNPROFOR parancsnoksága elmulasztotta egy akármilyen század kijelölését a szennyvíz összegyűjtésére és elszállítására. Az egyedüli megoldási lehetőség volt a zászóalaj felszerelése a vidéki állapotokhoz alkalmazkodó saját szippantó-járművekkel.

Az UNTAC-nál tapasztaltakhoz hasonlóan, nagyon kellemetlen volt, különösen a tevékenység kezdeti időszakában az a hosszú idő, ami a zászóalaj pótalkatrész - és anyagutánpótlás - igénylésétől az igényelt készlet beérkezéséig telt el. Az engedélyezési eljárással kapcsolatos levelezés igen nagy időt emésztett fel, rendszerint több hónapot. A többnyire állandó településben végrehajtott feladatok esetében (mint amilyen például az UNDOF) a zászóaljak kezelhetők akár az engedélyezési eljárás levelezése útján is, azonban feszültség és harc esetében sokkal **rugalmasabb megoldást** kell bevezetni. Az úgynevezett "nyílt engedélyezési levél" eljárás alkalmazásával és az UNPROFOR parancsnokság na-

gyobb pénzügyi lehetőségével a probléma sokkal korszerűbb megoldást nyerne.

Egy másik logisztikai gond, amelynek megoldása folyamatban van, a **rádióberendezések** problémája, amelyekből kiderült, hogy nem alkalmasak azokra a körülményekre, amelyekben a zászlóalj tevékenykedik. A kihelyezett - és a mozgó megfigyelő állomások olyan távolságra vannak a századparancsnokságoktól, amely meghaladja a lengyel szárazföldi csapatoknál rendszeresített híradóberendezések hatótávolságát. Ezért a legtávolabbi állomások közötti összeköttetés, különösen rossz időjárási viszonyok közepette, messze nem a legsikeresebb. Új berendezések beszerzését határoztuk el a zászlóalj részére, ezek most vannak úton az Egyesült Államokból.

Minden a lengyel katonai kontingens általt tapasztalt probléma ellenére *a zászlóalj végrehajtja és remény szerint meg is fogja oldani* összes hadműveleti és logisztikai feladatát.

Következtetések és javaslatok

A békefenntartó tevékenységekben való lengyel részt vállalás mindmáig szerzett tapasztalatai alapján *a következő javaslatokat lehet megfogalmazni:*

1.) A békefenntartó tevékenység tervezési szakaszában nagyobb figyelmet kellene szentelni a feladat körzetének logisztikai felderítésére. A felderítésnek egyebek között *a következőkre kell kitérnie:*

- földrajzi és éghajlati viszonyok;
- potenciális és megbízható helyi és tartalék források ivóvíz, élelmiszer, üzem- és kenőanyag, műszaki ellátás, karbantartó és javító szolgáltatás vonatkozásában;
- a szennyvíz és a közegészségügyi hulladék lehetséges elvezetése és felhasználása;
- elszállásolás a fő- és tartalék települési körletekben;
- a fegyveres csoportok támadásainak és összetűzéseknek a lehetősége.

A felderítés eredményei alapján kell kiszámítani és meghatározni a logisztikai alegységek erejét és állományát. A feladat tervező törzsében megfelelő számú szakértőnek kell dolgozni a logisztika minden területéről. Ezeket a személyeket el kell látni minden adattal, valamint biztosítani kell a munkájukhoz szükséges időt, hogy még a végrehajtási időszak előtt részletes tervezési munkát tudjanak elvégezni.

2.) A résztvevő országok mindegyikének előzetes jelentést kellene felterjeszteni a tábori hadműveleti osztályhoz vagy más koordináló testülethez azokról az alapvető felszerelések listájáról, amelyeket a kontingensük használni szándékozik, esélyt adva ezzel az "üres kézzel" való megérkezés elkerüléséhez. Az útmutatásból való bármely eltérést előzetesen világosan be kell jelenteni, lehetőséget adva ezzel, hogy az ENSZ újraértékelhesse a helyzetet.

3.) Létfontosságú, hogy az olyan katonai támogató elemek, mint a *híradó, műszaki, egészségügyi és logisztikai alegységek* a fő hadműveleti erők előtt érkezzenek a tevékenység körzetébe, de semmiképpen azok után. Ezeknek az elemeknek a működési területén kell maradniok a fő erők kivonása támogatásának befejezéséig. A kitelepülés időszakában elegendő időt kell adni a támogató alegységeknek arra, hogy a fő erők beérkezése előtt önmagukat felkészítsék a működési körzetben.

4.) Az olyan tevékenységek esetén, amikor nincs idő felderítésre és logisztikai előkészítésre a kontingenseknek olyan mennyiségű élelmiszer adagokkal, víztisztító berendezésekkel, tartalék alkatrészekkel felszerelve és ellátva kell a tevékenység körzetébe érkezniök, amely elegendő az önálló túlélésre addig, amíg új megoldások kereshetők, azaz legalább **két hónapig**. A tartalék élelmiszer és vízkészleteknek az először beérkező alegységekkel együtt kell érkeznie, hogy a logisztika alkalmas legyen a váratlan késlekedések elkerülésére.

5.) A feladat kezdetétől egy *logisztikai hadműveleti vagy összekötő központot* kellene működtetni, biztosítva ezzel, hogy minden érdekelt felhasználószervnek csak egyetlen ponttal kelljen kapcsolatot tartania. Ez egyben hatékony összeköttetést jelenthetne tábori elhelyezésben a logisztikai szolgálattól a zászlóaljakig.

6.) Nagyobb *pénzkeretet kellene adni a katonai logisztikának*, hogy rugalmasabban legyen képes kielégíteni a váratlanul felmerülő működési

igényeket. Ez nem terjed ki a hosszú távú szerződésekre és a költséges anyagokra.

7.) Világossá kell tenni *a polgári és a katonai szervek felelősségét és kötelességeit* és a logisztika e résztvevőit úgy kell integrálni, hogy a munka minden szintjén hivatalosan tudjanak együttműködni és nem pedig az emberi jószándékra alapozva.

8.) Szabványosítani kell a logisztikai eljárásokat, beleértve *a tervezést, kiképzést, a katalogizálást, az életkörülményeket és az információ cserét*, reméljük, hogy az *"ENSZ Békefenntartás Logisztikai Kézikönyve"* nagy segítségül fog szolgálni ebben a kérdésben.

**Lengyel fegyveres erők az ENSZ békefenntartó
tevékenységeiben 1953-tól 1994-ig**

FELADAT	ORSZÁG	RÉSZTVEVŐK LÉTSZÁMA				ALEGYSÉG TÍPUS
		Tiszt Tts.	Köz- katona	Polgá- ri	Össze- sen	
UNEF II	Egyiptom	4037	7080	582	11699	logisztikai
UNDOF	Szíría	2022	1577	53	3652	logisztikai
UNDOF	Izrael	165	168	24	357	gk.lövész
UNTAG	Namibia	241	132		373	logisztikai
UNGOMAP	Afganisztán	3			3	megfigyelő
UNIMOG	Irak/ Irán	30			30	megfigyelő
UNIKOM	Kuvait	20			20	megfigyelő
UNSC	Irak	2			2	felügyelő
UNGCI	Irak	47			47	rendőr
UNTAC	Kambodzsa	580	530	40	1150	logisztikai
UNAMIC	Kambodzsa	2			2	megfigyelő
UNMLT	Kambodzsa	1			1	megfigyelő
MINURSO	Nyugat- Sahara	8			8	megfigyelő
UNPROFOR	volt Jugoszlávia	653	2318	52	3023	gk.lövész
UNAMIR	Ruanda	4			4	logisztikai
UNIFIL	Libanon	101	90		191	egészségügyi
UNIFIL	Libanon	275	187	35	497	logisztikai
Összesen		8191	12082	786	21059	

**A lengyel logisztikai zászlóalj kitelepülése az
UNIFIL-hoz**

1993 december	Politikai döntés
1994 január 3-8	Első felderítő út végrehajtása
1994 január	Személyi és költség szükségletek felmérése
1994 január	Kulcsbeosztású parancsnoki állomány kiválasztása
1994 február 2-6	Második felderítő út végrehajtása
1994 február 7-28	Előkészítő csoport (40 tisz) kiválasztása és a feladatra irányuló kiképzés
1994 március 2	Előkészítő csoport megérkezése a helyszínre
1994 március	Felszerelés és szállítás
1994 március	Első váltás személyi állományának kiválasztása és kiképzése
1994 március 22	Első váltás (228 fő) a helyszínre repül
1994 március, április	Első váltás helyszíni kiképzése
1994 március, április	Második váltás személyi állományának kiválasztása és kiképzése
1994 április 7	Hivatalos átadás - átvétel
1994 április 11	Második váltás (230 fő) a helyszínre repül